

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)
на тему: «Облік та контроль товарних операцій в оптовій торгівлі
на прикладі ТОВ «Цетрейдінг»

Виконавець:

Студентка ФМОІТ

Минзул Дарина Олегівна
прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

Старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку економіки, оптова торгівля займає роль посередника між підприємствами з виробництва товарів та споживачами. Оптова торгівля дозволяє узгодити економічні інтереси усіх суб'єктів торгової діяльності. Велика частка зв'язків між підприємствами з виробництва та споживачами, здійснюється опосередковано оптовими торговцями. За своєю суттю, торгові посередники демонструють інтереси учасників товарного ринку і приймають на себе практичну реалізацію цих ланок.

Формування облікової інформації щодо оприбуткування товарів в оптовій торгівлі необхідно для прийняття управлінських рішень щодо створення необхідного обсягу товарів, наявності їх певного асортименту, побудови логістики доставки та відвантаження на продаж потрібної кількості товарів, планування обсягів доходів та прибутковості тощо.

Внутрішній контроль дозволяє контролювати своєчасність формування необхідної інформації та її реальність, сприяє правильності ведення обліку на підприємстві. Отже, на сучасному етапі розвитку торгової діяльності ефективність управлінських рішень в значній мірі залежить від налагодженої системи обліку та внутрішнього контролю.

У сфері товарного обігу особливу роль зазначено оптовій торгівлі, котра через своє унікальне положення у системі товароруку сприяє розвитку не тільки підприємств сфери виробництва, але й роздрібною торгівлі. Загалом оптова торгівля забезпечує баланс і розвиток внутрішнього ринку, крім цього набуває здатності активно впливати на галузеві та регіональні ринки.

На сьогоднішній день, торгівля вважається однією з найпопулярніших та найпоширеніших видів статутної діяльності, тому бухгалтерський облік є важливим інструментом обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі. Облік руху товарів на підприємствах оптової торгівлі надає усю необхідну інформацію, котра в подальшому використовується для прийняття ефективних управлінських рішень, створення відповідного обсягу товарних запасів, максимізації прибутку та забезпечення доцільної кількості товарів та продуктів для реалізації.

Сучасні аспекти діяльності підприємств оптової торгівлі, а також базові теоретичні відомості про оптову торгівлю відображені у роботах багатьох вітчизняних та іноземних науковців, таких як: Азарян Е.М., Бутинець Ф.Ф., Дроздова О.Г., Костюченко В.Д. Куцик П.О., Максимова В.Ф., Озеран Ю.А., Осадчий І.Ю., Хоменко Н.В., Чернін О.Я.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження кваліфікаційної роботи є систематизація інформації та поглиблення знань щодо теоретичних та практичних аспектів обліку та внутрішнього контролю товарних операцій в оптовій торгівлі, визначення проблемних питань та шляхів їх вирішення.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- дослідити поняття економічної сутності оптової торгівлі;
- розглянути класифікацію та оцінку товарів в оптовій торгівлі;

- вивчити особливості обліку руху товарів в оптовій торгівлі;
- розглянути проблемні питання та перспективи розвитку обліку товарних операцій;
- надати економічну характеристику підприємства ТОВ «Цетрейдінг» та його облікової політики;
- розглянути особливості обліку товарних операцій на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг»;
- визначити особливості автоматизованої форми обліку підприємства та напрями його удосконалення.
- розглянути теоретичні та практичні аспекти контролю товарних операцій в оптовій торгівлі;
- оцінити стан внутрішнього контролю підприємства;
- провести аналіз ефективності управління товарами в оптовій торгівлі;

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження є організація обліку та внутрішнього контролю товарних операцій в оптовій торгівлі. Базою дослідження обрано підприємство ТОВ «Цетрейдінг». Основною діяльністю підприємства є оптова торгівля побутовими електротоварами та електронною апаратурою.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти організації обліку та контролю товарних операцій на підприємствах, що здійснюють оптову торгівлю.

Методи дослідження. Під час написання роботи було застосовано загальнонаукові та специфічні методи. Для розкриття сутності поняття «оптова торгівля» та узагальнення інформації нами було використано методи порівняння та узагальнення. Для контролю товарних операцій та визначення шляхів розвитку обліку було використано методи дедукції та індукції. Для аналізу фінансової звітності підприємства ТОВ «Цетрейдінг», а також аналізу ефективності управління товарами використано методи співставлення та порівняння.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною та правовою базою для проведення дослідження слугували наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України, НП(С)БО, методичні матеріали, матеріали періодичних видань, матеріали науково-практичних конференцій, первинна документація, реєстри обліку та фінансова звітність досліджуваного підприємства, а також інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменування) та 21-го додатка. Загальний обсяг роботи становить 68 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи обліку товарних операцій в оптовій торгівлі»* досліджено економічну сутність оптової торгівлі; розглянуто класифікацію та оцінку товарів в оптовій торгівлі; вивчено особливості обліку рухів товарів на підприємствах оптової торгівлі; досліджено проблемні питання та перспективи розвитку обліку товарних операцій.

У другому розділі *«Облік товарних операцій на прикладі ТОВ «Цетрейдінг»* надано загальну характеристику підприємства ТОВ «Цетрейдінг» та його облікової політики; розглянуто особливості обліку товарних операцій на підприємстві; визначено особливості автоматизованої форми обліку підприємства та напрями його удосконалення.

У третьому розділі *«Контроль товарних операцій ТОВ «Цетрейдінг»* розглянуто теоретичні та практичні аспекти контролю товарних операцій в оптовій торгівлі, проведено оцінку стану внутрішнього контролю та запропоновано напрями його удосконалення; проведено аналіз ефективності управління товарами в оптовій торгівлі.

ВИСНОВКИ

За результатами вивчення теоретичних та практичних аспектів обліку товарних операцій в оптовій торгівлі нами були зроблені наступні висновки.

Проаналізувавши роботи науковців було визначено, що торгівля є однією з провідних галузей економіки України, вона є проміжною ланкою між виробництвом та кінцевим споживачем товарів. Торгова діяльність відіграє важливу роль в міжгалузевому обміні, не тільки організовуючи, а й забезпечуючи прискорений рух товарів, активізуючи споживання. Товарні операції у сучасному світі займають велику частину ринку. Особливо в Україні оптова торгівля є одним із найпоширеніших видів діяльності підприємництва.

Під економічною сутністю оптової торгівлі розуміється здійснення процесу продажу продуктів, товарів та послуг, метою яких є подальший продаж кінцевому споживачу через роздрібних торговців.

На наступному етапі було досліджено оцінку товарів і відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» оцінка товарів за їх первісною вартістю, яка змінюється залежно від джерел надходження. Набуті товари зараховуються на баланс підприємства за первинної вартості, тобто собівартістю запасів, яка складається з фактичних витрат на їх придбання.

Не включаються до первісної вартості товарів такі статті як понаднормові втрати і нестачі запасів; витрати на збут; загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів. Також було встановлено, що на даний момент, не існує універсальної методики вирахування коректної ціни. Кожне підприємство обирає свою формулу розрахунку оптимальної ціни. Головним нормативно-правовим актом, регулює політику ціноутворення та порядок встановлення цін, є Закон України "Про ціни і ціноутворення". У відповідності до даного закону оцінка товарів як роздрібною так і оптовою торгівлі здійснюється у грошовому, тобто гривневому еквіваленті.

Нами було визначено, що головний недолік існуючої системи підприємств є неоперативність. Більшість облікових операцій таких, як: закриття рахунків, визначення витрат обігу торговельного підприємства здійснюється в більшості випадків до кінця наступного місяця. Наступною проблемою є аналітичний облік, який повинен забезпечувати відображення інформації щодо доходів, витрат і фінансових результатів за кожним видом реалізованого товару.

В якості об'єкта дослідження було обрано ТОВ «Цетрейдінг», що є юридичною особою, створеною з метою отримання прибутку. ТОВ «Цетрейдінг» займається оптовою торгівлею побутовими електротоварами та електронною апаратурою. А саме – комп'ютерами, смартфонами, телевізорами, електропилососами, зволожувачами повітря, фотоапаратами, навушниками електросамокатами та іншою електронікою. Основними господарськими операціями даного підприємства є товарні операції з оптової торгівлі.

Облік підприємства автоматизовано на базі використання комп'ютерної програми «1С: Підприємство 8.3» та на базі системи Клієнт-банк. Для обміну первинною документацією ТОВ «Цетрейдінг» використовує такі системи електронного документообігу як «Вчасно» та «М.Е.док». Бухгалтерський облік на підприємстві веде бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером, якому підпорядковуються бухгалтер-аудитор та два помічники головного бухгалтера. До складу бухгалтерії відноситься 4 особи: головний бухгалтер, бухгалтер-аудитор та 2 помічники головного бухгалтера. Регістрами обліку є те, що пропонує програма «1С: Підприємство 8.3», а саме оборотно-сальдові відомості та аналіз рахунків. Внесення даних відбувається на підставі первинних документів, проводки формуються автоматично. Всі форми звітності формуються також в програмі.

Особливістю обліку ТОВ «Цетрейдінг» є те, що обіг грошових коштів на ТОВ «Цетрейдінг» здійснюється виключно у безготівковій формі. Підприємство для обліку грошових коштів на рахунках в національній валюті використовує рахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті», а для обліку коштів в іноземній валюті – 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті». Для здійснення розрахункових операцій підприємство використовує систему дистанційного управління рахунками «Клієнт-банк». Розрахунок з іноземними постачальниками підприємство веде в іноземній валюті, для цього воно купує валюту в банку.

Нами було визначено, що першим етапом товарних операцій ТОВ «Цетрейдінг» є придбання товарів у постачальників. Підприємство купує товари, як у вітчизняних так і у іноземних постачальників. Первинними документами для відображенні в обліку придбання та продажу товарів є видаткова накладна, та товарно транспортна накладна. З кожним постачальником та покупцем укладається договір. Розрахунки з постачальниками та покупцями здебільшого відбуваються на умовах попередньої оплати, але є місце і післяплати.

Згідно наказу про облікову політику ТОВ «Цетрейдінг» здійснює оцінку товарів за середньозваженим методом собівартості. Товари оприбутковуються на баланс на 281 рахунок «Товари на складі». Підприємством було вирішено

транспортно-заготівельні витрати не відокремлювати на субрахунок 289 «Транспортно-заготівельні витрати», а прямо включати їх до собівартості. Облік товарів ведеться згідно НП(С)БО 9 «Запаси». Товари оприбутковуються на підставі видаткової накладної від постачальника, також разом із накладною надходить товарно-транспортна накладна від перевізника та сертифікати, які затверджують якість товару, експлуатаційні документи та гарантійний талон на кожну одиницю товару.

Через те, що у підприємства велика кількість постачальників та покупців вважаємо, що доцільно буде зробити більш ширшу аналітику по розрахункам з контрагентами та відокремлювати заборгованість по строку її погашення. Також підприємству рекомендовано розробити Наказ про організацію бухгалтерського обліку із специфікою оптової торгівлі. Наступною рекомендацією для підприємства є вдосконалення документообігу, яке досягається за рахунок забезпечення зворотного зв'язку між особами, які приймають участь у створенні та обробці первинної документації, також рекомендуємо товариству притримуватися єдиних стандартів та методик документування.

В процесі дослідження системи внутрішнього контролю, було визначено, що відокремлений підрозділ внутрішнього контролю на підприємстві відсутній, але проводяться заходи з внутрішнього контролю, та існують систематичні перевірки з боку керівництва та фінансового відділу. Відповідальними за перевірки є головний бухгалтер та бухгалтер-аудитор. ТОВ «Цетрейдінг» рекомендовано відокремити підрозділ внутрішнього контролю та додатково залучати для проведення контролю зовнішніх спеціалістів із аудиторських фірм.

Нами було проведено аналіз показників ТОВ «Цетрейдінг», таким чином аналіз основних показників діяльності показав, що на підприємстві знизилась сума чистого доходу, та знизився показник рентабельності продажів товарів. Підприємству рекомендовано підвищувати рентабельність продажу товарів за рахунок збільшення обсягу реалізації товарів, також необхідно досягти випередження темпів зростання чистого доходу над витратами, що пов'язані з основною операційною діяльністю підприємства; оптимізації всіх складових витрат основної операційної діяльності, і в першу чергу собівартості товарів. Цього можна досягти за рахунок пошуку постачальників, у яких вартість товару буде меншою, але якість при цьому не зміниться.

Аналіз ефективності використання оборотних активів показав, що на ТОВ «Цетрейдінг» відбулося зниження коефіцієнтів оборотності оборотних активів та дебіторської заборгованості, що є негативною тенденцією для підприємства. Отже можна рекомендувати ТОВ «Цетрейдінг» підвищувати оборотність оборотних активів, а саме запасів та дебіторської заборгованості.

Аналіз показників платоспроможності показав, що коефіцієнти грошової платоспроможності протягом 2019-2020рр. не відповідають нормативним значенням. Це говорить про те, що підприємство є недостатньо платоспроможним. ТОВ «Цетрейдінг» рекомендовано прискорити погашення дебіторської заборгованості, акумулювати на рахунках грошові кошти, які необхідні для покриття поточних зобов'язань.

АНОТАЦІЯ

Минзул Д.О. «Облік та контроль товарних операцій (на прикладі ТОВ «Цетрейдінг»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти обліку та контролю товарних операцій в оптовій торгівлі.

Проаналізовано основні показники діяльності підприємства, системи обліку та внутрішнього контролю операцій обліку товарів в оптовій торгівлі на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг».

Запропоновано шляхи удосконалення аналітичного обліку, документообігу щодо товарних операцій, шляхи вдосконалення внутрішнього контролю на ТОВ «Цетрейдінг»

Ключові слова: облік, контроль, оптова торгівля, товари, аналіз, товарні операції.

ANNOTATION

Mynzul D. «Accounting and control of commodity transactions in wholesale trade (on the example of «TSETRADING» LLC)».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and Audit».

(title of the educational program)

Odessa National Economics University.– Odessa, 2021.

The work deals with the theoretical and practice aspects of accounting and control of commodity transactions in wholesale trade.

Author analysis the main indicators of the enterprise, the system of accounting and internal control of commodity transactions in wholesale trade at the enterprise «TSETRADING» LLC.

Author offers Ways to improve analytical accounting, document flow for commodity transactions, ways to improve internal control.

Keywords: accounting, control, wholesale, goods, analysis, commodity transactions.